

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Tarnowskiej Szkoły Wyższej w Tarnowie o pozwolenie na utworzenie w Filii w Ostrawie (Czechy) studiów na kierunku psychologia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy negatywną opinię wyrażoną w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 487/2020 z dnia 17 lipca 2020 r. dotyczącą spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Tarnowskiej Szkoły Wyższej w Tarnowie o pozwolenie na utworzenie w Filii w Ostrawie (Czechy) studiów na kierunku psychologia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku Tarnowskiej Szkoły Wyższej w Tarnowie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Tarnowskiej Szkoły Wyższej w Tarnowie o pozwolenie na utworzenie w Filii w Ostrawie (Czechy) studiów na kierunku psychologia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany opinii negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 487/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 lipca 2020 r.

Podstawę wydania negatywnej opinii stanowiły następujące zarzuty:

1. Uczelnia nie przedstawiła wyników analizy społeczno-gospodarczych potrzeb utworzenia wnioskowanego kierunku studiów ani analizy rynku, która wskazywałaby na zapotrzebowanie w regionie na specjalistów z zakresu psychologii, a tym samym na zasadność utworzenia wnioskowanych studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia wyjaśniła, że nie zgadza się z opinią Prezydium, jakoby nie zostały przedstawione wyniki analizy potrzeb społeczno-gospodarczych. Społeczno-gospodarcze potrzeby utworzenia wnioskowanego kierunku były przedmiotem wnikliwej i obszernej analizy Uczelni. W pierwszej kolejności Wnioskodawca wskazał, że już na pierwszym etapie postępowania, tj. przed Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Uczelnia była zobowiązana do przedłożenia wyników analizy potrzeb społeczno-gospodarczych, o co została wezwana przez ten organ. Uczelnia przedłożyła obszerne materiały oraz stanowisko, z którego już wtedy wynikało, że takie potrzeby występują. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, po analizie przedłożonych przez Uczelnię dokumentów, uznał, że faktycznie TSzW przeprowadziła analizę rynku i wynika z niej

występowanie społeczno-gospodarczej potrzeby utworzenia wnioskowanego kierunku studiów w Ostrawie. Powyższe wynika również pośrednio z pozytywnej opinii Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Uczelnia załączyła do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Załącznik nr 1, w którym znajdują się dokumenty potwierdzające, że TSzW przeprowadziła dogłębną analizę rynku, z której wynika nagła potrzeba stworzenia wnioskowanego kierunku i ogromne zapotrzebowania na specjalistów z zakresu psychologii.

W Załączniku nr 1 zostały przedłożone:

- 1) Wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych oznaczony numerem 1.1.,
- 2) Analiza dla rynku regionu Ostrava oznaczony numerem 1.2.,
- 3) Tłumaczenie str. 1 i 6 Analizy dla rynku regionu Ostrava oznaczony numerem 1.3.,
- 4) Oświadczenie Urzędu Pracy w Ostrawie oznaczony numerem 1.4.,
- 5) Tłumaczenie Oświadczenia Urzędu Pracy w Ostrawie oznaczony numerem 1.5.,
- 6) Raport o stanie edukacji 2017/2018 w regionie Morawsko-Śląskim oznaczony numerem 1.6.,
- 7) Wydruk ze strony Urzędu Miasta w Ostrawie oznaczony numerem 1.7.,
- 8) Opinia Ministerstwa Spraw Zagranicznych oznaczony numerem 1.8.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia ujęła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dodatkowe informacje oraz dołączyła dokumenty pozwalające na ustalenie, iż istnieją potrzeby społeczno-gospodarcze uzasadniające utworzenie wnioskowanego kierunku studiów.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

2. Szczegółowa analiza treści programowych wskazuje, że dotyczą one głównie dyscypliny pedagogika lub kształtują umiejętności inne niż psychologiczne, co powoduje, że nie zachowano właściwych proporcji pomiędzy treściami psychologicznymi a innymi dyscyplinami wskazanymi we wniosku. W ramach specjalności *psychologia zdrowia i resocjalizacja* wskazano takie przedmioty jak: *pedagogika resocjalizacyjna, metodyka resocjalizacyjna, readaptacja społeczna, terapia muzyką, prawne podstawy resocjalizacji*, a w ramach specjalności *psychologia edukacyjna i wychowawcza* – przedmioty: *trening umiejętności wychowawczych z elementami socjoterapii* (brak treści programowych w sylabusie), *elementy resocjalizacji, historia sztuki, muzyka w edukacji i wychowaniu*.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, iż po dokonaniu analizy uwag Prezydium, dotyczących treści programowych, dokonała następującej modyfikacji harmonogramu realizacji programu studiów:

1) W zakresie specjalności *psychologia zdrowia i resocjalizacja*:

- a) przedmiot *pedagogika resocjalizacyjna* zastąpiono przedmiotem *wspieranie rozwoju osobowości*;
- b) przedmiot *metodyka resocjalizacyjna cz.1* zastąpiono przedmiotem *psychologia zdrowia*, natomiast *metodyka resocjalizacyjna cz.2* przedmiotem *psychologiczne prawodawstwo sądowe*;
- c) przedmiot *readaptacja społeczna* zastąpiono przedmiotem *psychologia resocjalizacji*;

- d) przedmiot *terapia muzyką* zastąpiono przedmiotem *diagnoza i terapia zaburzeń odżywiania*;
  - e) przedmiot *prawne podstawy resocjalizacji* zastąpiono przedmiotem *techniki relaksacyjne*.
- 2) W zakresie specjalności *psychologia edukacyjna i wychowawcza*:
- a) przedmiot *trening umiejętności wychowawczych z elementami socjoterapii* zastąpiono przedmiotem *psychologiczne podstawy trudności i niepowodzeń szkolnych*;
  - b) przedmiot *elementy resocjalizacji* zastąpiono przedmiotem *projekcyjne techniki diagnostyczne*;
  - c) przedmiot *historia sztuki* zastąpiono przedmiotem *profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży*;
  - d) przedmiot *muzyka w edukacji i wychowaniu* zastąpiono przedmiotem *diagnoza i terapia osób z ADHD*.

W Załączniku nr 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zostały przedstawione (uwzględniające powyższe zmiany):

- 1) Harmonogram realizacji programu studiów uwzględniający w/w zmiany, oznaczony nr 2.1.,
- 2) Zarządzenie Rektora w sprawie zmiany harmonogramu realizacji programu studiów, oznaczone nr 2.2.,
- 3) Zmienione efekty uczenia się, oznaczone nr 2.3.,
- 4) Zarządzenie Rektora w sprawie zmiany efektów uczenia się, oznaczone nr 2.4.,
- 5) Opinia Rady Uczelnianej Samorządu Studentów TSzW, oznaczona nr 2.5.,
- 6) Zaktualizowany program studiów na podstawie zmienionego harmonogramu realizacji programu studiów, oznaczony nr 2.6.,
- 7) Sylabusy do wprowadzonych przedmiotów, oznaczone nr 2.7.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacje pozwalające na ustalenie, że zostały podjęte odpowiednie działania naprawcze. Wprowadzono zmiany do programu studiów, zastępując zajęcia obejmujące głównie treści niezwiązane z psychologią, zajęciami obejmującymi treści adekwatne do psychologii. Prezydium PKA zwraca uwagę, iż w przedstawionej przez Uczelnię dokumentacji występują rozbieżności w użytych nazwach zajęć, np. w programie studiów widnieje nazwa zajęć *psychologiczne opiniodawstwo sądowe*, natomiast we wniosku o ponowne rozpatrzenie spraw te same zajęcia nazwano *psychologiczne prawodawstwo sądowe*, która jest w oczywisty sposób mylna. Zmiany zostały prawidłowo wprowadzone zarządzeniem Rektora Uczelni, wydanym zgodnie z art. 51b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

3. Analiza treści programowych zawartych w sylabusach wskazuje na rozbieżności pomiędzy realizowanymi treściami programowymi a zakładanymi efektami uczenia się:

–Przedmiot *podstawy muzykoterapii*. W zakresie wiedzy student „Zna założenia medyczno-psychologiczne i poziomy oddziaływania muzyki na człowieka. Zna metody i techniki muzykoterapii”; w zakresie umiejętności „Potrafi zaprojektować program muzykoterapeutyczny związany z konkretnym problemem psychologicznym”, natomiast w zakresie kompetencji „Odpowiedzialnie stosuje techniki psychologiczne adekwatne do

sytuacji. Jest przygotowany do wykorzystania muzykoterapii w zajęciach z dziećmi i młodzieżą a także do współdziałania z innymi osobami prowadzącymi pracę wychowawczą i terapeutyczną”. Efekty te nie są możliwe do osiągnięcia ze względu na: realizowane treści kształcenia (tj. percepcja muzyki a wychowanie i edukacja, metody zbliżania muzyki artystycznej, przestrzeń dzieła muzycznego jako system uporządkowany, uniwersalne relacje porządkujące, system przestrzeni dzieła muzycznego jako przykład ładu strukturalnego wywołującego porządek w systemach biotycznych, oddziałujący na układ psychosomatyczny) oraz brak wykształcenia psychologicznego realizującej przedmiot.

–Przedmiot *historia myśli psychologicznej*. Jako efekty uczenia się w zakresie wiedzy ujęto „Zna poszczególne koncepcje psychologiczne w ujęciu historycznym”, natomiast w treściach programowych brak zagadnień dotyczących psychoanalizy, neopsychologii czy też nurtów związanych z aspektami psychologii ewolucyjnej.

–Przedmiot *biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania człowieka*. W zakresie umiejętności założono, że „Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę zwłaszcza w zakresie psychologii: zdrowia, klinicznej, pracy i organizacji społecznej i wychowania człowieka (edukacji)”. Ten efekt jest niemożliwy do osiągnięcia na I roku i I semestrze studiów.

– Przedmiot *psychologia osobowości*. W kontekście nabywanych kompetencji założono, że „Przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje badania psychologiczne”. Natomiast analiza treści programowych nie wskazuje na nabycie takich kompetencji.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż dokonano ponownej analizy treści programowych zawartych w sylabusach w stosunku do zakładanych efektów uczenia się dla przedmiotów: *podstawy muzykoterapii, historia myśli psychologicznej, biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania człowieka oraz psychologia osobowości*.

Uczelnia dokonała korekty kart przedmiotów, o których mowa w zarzucie 3. Ponadto, zajęcia *biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania człowieka* zostały przeniesione w harmonogramie realizacji programu studiów na semestr trzeci.

W Załączniku nr 3 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zostały przedstawione poprawione karty dla przedmiotów: *podstawy muzykoterapii, historia myśli psychologicznej oraz psychologia osobowości*.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiła informacje o podjętych działaniach naprawczych idących w prawidłowym kierunku, jednakże nie okazały się one w pełni skuteczne.

Zajęcia *podstawy muzykoterapii* ujęte zostały w dokumentacji pod dwiema nazwami (w niektórych dokumentach jako *elementy muzykoterapii*). Przedstawione w sylabusie zapisy, dotyczące umiejętności „Potrafi zaprojektować program muzykoterapeutyczny związany z konkretnym problemem psychologicznym”, nie pozwalają na ustalenie, czy efekt zostanie osiągnięty, ponieważ w metodach prowadzenia zajęć nie ujęto metody projektu. Treści programowe przypisane do tych zajęć (zwłaszcza w ramach ćwiczeń) są związane w większym stopniu z naukami o sztuce niż z psychologią i terapią.

W treściach kształcenia przypisanych do zajęć *psychologia osobowości* uwzględniono „Projektowanie i opracowanie testów badawczych w zakresie psychologii osobowości”, co ma służyć realizacji efektu uczenia się „Przygotowuje się do swojej pracy, projektuje

i wykonuje badania psychologiczne”. Treść jest jednak nieadekwatna na tym etapie kształcenia, na którym w/w zajęcia będą realizowane. Ponadto opis metod prowadzenia zajęć nie pozwala na ustalenie, iż student nabędzie umiejętności konstruowania kwestionariuszy osobowości.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

3. (numeracja powtórzona omyłkowo) Miejsca realizacji praktyk na specjalizacji *psychologia zdrowia i resocjalizacji* nie są prawidłowo dobrane. Wskazane przez Uczelnię placówki, w których możliwa jest realizacja praktyk, to: 1) szkoła specjalna w Ostrawie – przyjmie na praktyki 10 osób, 2) *Praktická škola* –10 studentów, 3) szkoła w Ostrawie – 10 osób. Tymczasem miejsca te byłyby adekwatne dla praktyk w ramach drugiej specjalizacji, czyli *psychologia edukacyjna i wychowawcza*. Ponadto w odniesieniu do kolejnych placówek brakuje wskazania ich profilu specjalnościowego, tj. 1) Tereza Odstrčilová (brak nazwy placówki – 5 osób), 2) Tereza Nachova (brak nazwy placówki – 5 osób), 3) Hana Cawley (brak nazwy placówki – 20 osób). Żadna z placówek nie ma charakteru instytucji resocjalizacyjnej. Należy zaznaczyć, że umieszczenie w nazwie terminu resocjalizacja obliguje do stworzenia miejsc praktyk, w których student mógłby się zapoznać zarówno z systemem placówek resocjalizacyjnych, jak i leczniczych wpisanych w system wykonawczy, a dotyczących realizacji środków zabezpieczających.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż co do miejsc odbywania praktyk i wskazania ich profilu społecznościowego, to każda z wymienionych we wniosku placówek posiada profil społecznościowy. Dalej Wnioskodawca opisał profil trzech miejsc odbywania praktyk.

W Załączniku nr 4 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zostały przedstawione oświadczenia placówek będącymi instytucjami resocjalizacyjnymi, w których studenci będą odbywali praktyki.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacje pozwalające na ustalenie, że zostały podjęte odpowiednie działania naprawcze.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

5. Wnioskodawca przewiduje zwolnienie studenta z obowiązku odbywania praktyk. Zapis taki zawarł w regulaminie studiów: „Dziekan zwalnia studenta z obowiązku odbycia części praktyk (...)”. Uczelnia nie może jednak zwolnić studenta z praktyki, może natomiast, pod pewnymi warunkami, określonymi w art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 71 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do wnioskowanego kierunku, ponieważ będąc na etapie składania wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku psychologia na poziomie studiów pierwszego stopnia

o profilu praktycznym, w sposób oczywisty nie posiada pozytywnej oceny jakości kształcenia na tych studiach. Wnioskodawca nie posiada też wymaganej kategorii naukowej.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż zapisy Regulaminu studiów dotyczące możliwości zaliczania praktyk, podczas tworzenia Regulaminu studiów, nie zostały oparte na art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, gdyż odnosi się on do osób ubiegających się o przyjęcie na studia.

Wnioskodawca wyjaśnił, że szczegółowo proces zaliczenia części praktyk studentowi danego kierunku regulują w Uczelni postanowienia § 5 Regulaminu studenckich praktyk zawodowych, tj. „W szczególnie uzasadnionych przypadkach student może ubiegać się o zaliczenie wykonywanej pracy zawodowej, odbytego stażu bądź prowadzonej działalności gospodarczej na poczet praktyko ile profil pracy, stażu bądź prowadzonej działalności jest zgodny z założeniami programowymi praktyk danego kierunku/specjalności i nie trwa krócej niż czas trwania praktyk określonych harmonogramem realizacji programu studiów i programem studiów. W powyższej sytuacji można złożyć podanie do Dziekana TSzW wraz z odpowiednim uzasadnieniem oraz zaświadczeniem potwierdzającym spełnienie wskazanych wymogów (tj. okres zatrudnienia, stanowisko, zakres obowiązków). Podanie należy składać w terminie 1 miesiąca od rozpoczęcia semestru. Student może ubiegać się o zwolnienie tylko z praktyk obserwacyjnych i asystenckich. Decyzję w sprawie zaliczenia lub niezaliczenia wykonywanej pracy w poczet praktyk podejmuje Dziekan TSzW a od decyzji tej przysługuje odwołanie do Rektora TSzW.” Mając na uwadze powyższe zasadnym pozostaje, zdaniem Wnioskodawcy, uwzględnienie powyższego wyjaśnienia w przedmiotowej sprawie.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przedstawiła informacji o podjętych działaniach naprawczych, ograniczając swoje stanowisko do polemiki z treścią Uchwały Nr 487/2020.

Prezydium PKA zważyło, iż ustawodawca zalicza praktyki zawodowe do zajęć. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów, który określa m.in. liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć. Wykładnia cytowanego wyżej, oraz innych przepisów prawa prowadzi do konkluzji, iż punkty ECTS przypisywane są wyłącznie do zajęć, nigdy nie są zaś przypisywane do innych elementów programu studiów. W myśl § 3 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów Dz.U. z 2018 r., poz. 1861 ze zm.), praktykom zawodowym należy przypisać punkty ECTS, co także wskazuje na zaliczenie ich do kategorii zajęć. Tezę tę potwierdzają inne przepisy powołanego rozporządzenia, jak § 17 ust. 1 pkt 4 stanowiący, iż „karty okresowych osiągnięć studenta zawierają nazwy zajęć, w tym praktyk, w semestrze lub roku”. Przepis ten nie pozostawia miejsca na luz interpretacyjny, skoro prawodawca jednoznacznie wymienił praktyki zawodowe wśród zajęć. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, w programie studiów określa się sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia. Nie istnieje przepis, który wyłączałby z dyspozycji przepisu § 3 ust. 1 pkt 5 zajęcia, jakimi są praktyki zawodowe. Skoro praktyki zawodowe są zajęciami, to muszą być im przypisane efekty uczenia się, a zatem także

sposoby weryfikacji i oceny tych efektów. Weryfikacja działań uczelni, dotyczących osiągnięcia i weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych, powinna być zatem dokonywana według tych samych zasad, co pozostałych zajęć, chyba że możliwe jest wskazanie przepisów szczególnych, które zasady tę uchylają.

Analiza przepisów ustawy prowadzi do wniosku, iż model systemowy obejmuje enumerację pozytywną, dotyczącą wskazania dopuszczalnych wypadków przyjęcia innych sposobów weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się, niż typowe. M.in. zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jeżeli pozwala na to specyfika kształcenia na studiach na określonym kierunku, część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przy wykorzystaniu infrastruktury i oprogramowania zapewniających synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. Wolumen przepisów regulujących kwestię wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość, dopełnia art. 76a ust. 1 ustawy, w myśl którego uczelnia może zorganizować weryfikację osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów, w szczególności przeprowadzać zaliczenia i egzaminy kończące określone zajęcia oraz egzaminy dyplomowe, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację.

Należy przyjąć, iż wyliczając enumeratywnie, poprzez w/w przepisy, przypadki w których dopuszczalny jest szczególny sposób osiągnięcia i weryfikacji efektów uczenia się, ustawodawca – zgodnie z domniemaniem jego racjonalnego zachowania – postanowił, iż w pozostałych wypadkach inne sposoby osiągnięcia i weryfikacji efektów uczenia się, niż typowe, nie są dopuszczalne. Sposobów typowych ustawodawca ekskluzywnie nie definiuje, należy zatem wnioskować, iż odsyła do sposobów typowych dla osiągnięcia i weryfikacji efektów uczenia się w ramach zajęć, czyli związanych z udziałem osoby prowadzącej zajęcia. Cytowany przepis rozporządzenia wskazuje także, iż prawodawca, za typowy sposób weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, uznaje działanie obejmujące przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia w siedzibie uczelni lub w jej filii. Wszystkie cytowane wyżej przepisy odnoszą się bez wyjątku do wszystkich zajęć, a zatem także i do zajęć w postaci praktyk zawodowych.

Argumenty powyższe prowadzą do wniosku, że osiągnięcie i weryfikacja efektów uczenia się przypisanych do zajęć w postaci praktyk zawodowych, o ile nie są uregulowane w sposób szczególny (np. w ramach standardów kształcenia określonych dla kierunków studiów objętych tymi standardami), powinny przebiegać w sposób typowy dla wszystkich zajęć, t.j. opierać się na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i harmonogramie realizacji programu studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu.

Jedyny, ustawowo przewidziany wyjątek od konieczności stosowania podstawowego modelu systemowego, jakim jest osiągnięcie i weryfikacji efektów uczenia się w typowy, opisany wyżej sposób, jest instytucja potwierdzania efektów uczenia się. Zgodnie z art. 71 ustawy, uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli posiada:

- 1) pozytywną ocenę jakości kształcenia na tych studiach albo
- 2) kategorię naukową A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, o której mowa w art. 53 ust. 1, albo dyscypliny wiodącej, do której przyporządkowany jest ten kierunek.

Efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, co dotyczy także efektów przypisanych praktykom zawodowym. Nie ma przeszkód, aby efekty określone dla praktyk zawodowych były weryfikowane przy zastosowaniu instytucji potwierdzania efektów uczenia się, należy jednak zwrócić uwagę, iż stosowanie tej instytucji podlega pewnym ograniczeniom, m.in. w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów, zaś liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu.

Innych wyjątków od stosowania podstawowego modelu systemowego, jakim jest osiągnięcie i weryfikacja efektów uczenia się na zasadzie udziału studenta w zajęciach ujętych w programie i harmonogramach realizacji programu studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu, prawo powszechnie obowiązujące nie przewiduje. Dlatego nie znajduje umocowania prawnego, rozwiązanie w postaci „zaliczania” praktyk zawodowych na podstawie indywidualnej, zawodowej aktywności studenta, wykazywanej w trakcie studiów. Rozwiązanie to stanowi naruszenie dyspozycji norm ustawy, które stanowią jednoznacznie, iż odmienne sposoby osiągania i weryfikacji efektów uczenia się, niż typowe, a zatem oparte na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i harmonogramach realizacji programu studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu, mogą być stosowane przez uczelnię tylko na podstawie przepisów szczególnych. W przypadku praktyk zawodowych, takich szczególnych przepisów brak, pomijając przepisy dotyczące kierunków studiów objętych standardami kształcenia oraz sytuacji nadzwyczajnych. Praca zawodowa, staż, czy też działalność gospodarcza studenta nie są udziałem w zajęciach ujętych w programie i harmonogramach realizacji programu studiów, zorganizowanych przez uczelnię. Idąc tokiem rozumowania wnioskodawcy, każdą aktywność studenta mającą odniesienie do treści i efektów uczenia się, można by określić jako tożsamą z udziałem w zajęciach (np. zamiast uczestnictwa w wykładzie - udział w szkoleniu zawodowym, zamiast uczestnictwa w ćwiczeniach – udział w warsztatach organizowanych przez pracodawcę, itd.) i stwierdzać osiągnięcie w ramach takiej aktywności efektów uczenia się. Regulacje przytoczone przez Wnioskodawcę w istocie dopuszczają osiągnięcie efektów uczenia się poza zajęciami zorganizowanymi przez uczelnię i stanowią przez to działanie *in fraudem legis* (mające na celu obejście prawa).

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy.**

6. Metody i formy weryfikacji efektów uczenia się opisane są w mało precyzyjny sposób, np. zaliczenie czy egzamin pisemny bądź ustny. Natomiast w przypadku przedmiotów wymagających praktycznych umiejętności, np. *trening umiejętności wychowawczych*, formy zaliczenia powinny być dostosowane do zakładanych umiejętności.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy podniosła, iż ustosunkowując się do powołanego zarzutu Prezydium, dokonała „doszczegółowienia” metod i form weryfikacji efektów uczenia się. W Załączniku nr 5 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

przedstawione zostały metody i formy weryfikacji efektów uczenia się w uszczegółowionej wersji.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiła informacje o podjętych działaniach naprawczych idących w prawidłowym kierunku, jednakże nie okazały się one w pełni skuteczne.

Wnioskodawca przedstawił procedurę weryfikacji efektów uczenia się (załącznik nr 5 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy), odnoszącą się do wszystkich prowadzonych w ramach studiów zajęć. W karcie każdego zajęcia ujęto zapis: „W ocenie stopnia osiągnięcia założonego efektu uwzględnia się ocenę diagnostyczną, formującą i podsumowującą. Ocena diagnozująca i formująca wystawiana jest za: pracę bieżącą, przygotowane, referaty i prezentacje, pracę grupową, aktywność, za wykonanie dodatkowych zadań. Na zakończenie uczenia się przedmiotu student otrzymuje ocenę podsumowującą będącą informacją o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianego dla danego przedmiotu”. Zapis ten nie jest jednak adekwatny dla wszystkich zajęć. Formy weryfikacji efektów uczenia pozostały określone bardzo ogólnie, formy zaliczenia nie w każdym przypadku są adekwatne do zakładanych efektów z zakresu umiejętności (vide przykłady wskazane w odniesieniu do działań naprawczych dotyczących zarzutu 3.

W przedstawionej procedurze uwzględniono także stosowanie ankiet ewaluacyjnych do oceny osiągnięcia efektów uczenia się. Pytanie 4 kierowane do studentów „Czy zdaniem Pani liczba zdefiniowanych efektów dla przedmiotu jest wystarczająca?” jest nieadekwatne do celów ankiety i wiedzy respondenta. Pytanie 2 kierowane do pracodawców „Czy zakres sposobów weryfikacji tych efektów jest wystarczający” także jest nieadekwatne do celów ankiety i wiedzy respondenta. Biorąc pod uwagę formę pytania – zamknięta (odpowiedź „tak” lub „nie”), dane uzyskane w oparciu o ankietę nie będą wystarczające jako podstawa doskonalenie procedury weryfikacji efektów uczenia się.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

7. Nie jest spełniony warunek określony w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), albowiem dorobek naukowy i doświadczenie zdobyte poza uczelnią kadry kierunku nie są dostosowane do celów, efektów i zakresu kształcenia na wnioskowanym kierunku i nie umożliwiają prawidłowej realizacji zajęć. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w załączniku nr 2 do uchwały.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż uwzględniając uwagi Prezydium oraz mając na uwadze postanowienia art. 73 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. „zajęcia są prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni posiadających kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć oraz przez inne osoby, które posiadają takie kompetencje i doświadczenie”, Uczelnia opracowała zaktualizowany wykaz osób proponowanych do obsady kadrowej, który uwzględnia także przedmioty, które zostały wprowadzone do harmonogramu realizacji programu studiów.

W Załączniku nr 6 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, przedstawione zostały:

- 1) zaktualizowany wykaz kadry uwzględniający zmiany w harmonogramie realizacji programu studiów, o których mowa w pkt. 2 niniejszego Wniosku, oznaczony numerem 6.1.,
- 2) deklaracje nauczycieli, proponowanych do prowadzenia zajęć wprowadzonych do zmienionego harmonogramu realizacji programu studiów, oznaczony numerem 6.2.,
- 3) dokumenty potwierdzające kwalifikacje nauczycieli, proponowanych do prowadzenia zajęć wprowadzonych do zmienionego harmonogramu realizacji programu studiów, oznaczone numerem 6.3.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiła informacje o podjętych działaniach naprawczych, jednak nie okazały się one skuteczne. Obsada dwudziestu siedmiu zajęć pozostaje nieprawidłowa. Szczegółowe informacje ujęto w załączniku do niniejszej Uchwały.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

8. Liczba godzin praktyk nie spełnia wymagań określonych w art. 67 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), gdyż zaplanowanych 480 godzin praktyk i 18 punktów ECTS nie jest wystarczających do uznania, że praktyki te będą spełniały wymóg realizacji ich przez 6 miesięcy.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż dostosowano liczbę godzin praktyk do wymagań określonych w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Stosowne zmiany wprowadzone zostały w Planie studiów i Instrukcjach dotyczących praktyki zawodowej.

W Załączniku nr 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawione zostały:

- 1) Instrukcja dotycząca praktyki zawodowej kierunku: psychologia, specjalność: psychologia edukacyjna i wychowawcza, oznaczona numerem 7.1.,
- 2) Instrukcja dotycząca praktyki zawodowej kierunku: psychologia, specjalność: psychologia zdrowia i resocjalizacji, oznaczona numerem 7.2.,
- 3) Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych, oznaczone numerem 7.3.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacje pozwalające na ustalenie, iż podjęte przez Uczelnię działania naprawcze nie okazały się w pełni skuteczne. Zgodnie z art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), program studiów o profilu praktycznym przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:

- 1) 6 miesięcy - w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich;
- 2) 3 miesięcy - w przypadku studiów drugiego stopnia.

Ustawodawca posłużył się w powołanym przepisie art. 67 ust. 5 pojęciem „miesiąc”, nie definiując go. Także w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r., poz. 1861 ze zm.) pojęcie to nie zostało

zdefiniowane, a postanowienia dotyczące wymiaru praktyk zawodowych nie znalazły rozwinięcia.

Jeżeli student odbywający praktykę zawodową pozostawałby w stosunku zatrudnienia, wówczas do określenia wymiaru obowiązków pracowniczych studenta miałyby zastosowanie wprost przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1040 ze zm.). Jednak nawet w takim wypadku, ustalenie desygnatów pojęcia miesiąc, o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, napotykałoby poważne trudności. Byłoby tak, ponieważ Kodeks pracy posługuje się pojęciem „miesiąc”, jednak także nie obejmuje definicji tego pojęcia. Ponieważ pojęcie „miesiąca” nie zostało zdefiniowane w Kodeksie pracy, na tle poszczególnych przepisów prawa pracy jest bardzo różnie interpretowane. Prowadzi to do sytuacji, że za miesiąc można liczyć od 28 dni do – nawet - 61 dni (Krzysztof Stefański „Pojęcie miesiąca w kodeksie pracy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego”, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2016, nr 2, str. 32 – 35). Powyższe argumenty prowadzą do wniosku, iż dla ustalenia desygnatów pojęcia „miesiąc” o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przepisy Kodeksu pracy takie, jak art. 130 określający zasady ustalania wymiaru czasu pracy (§ 1. Obowiązujący pracownika wymiar czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym, ustalany zgodnie z art. 129 § 1, oblicza się: 1) mnożąc 40 godzin przez liczbę tygodni przypadających w okresie rozliczeniowym, a następnie 2) dodając do otrzymanej liczby godzin iloczyn 8 godzin i liczby dni pozostałych do końca okresu rozliczeniowego, przypadających od poniedziałku do piątku), czy też art. 131 § 1 określający przeciętny tygodniowy czas pracy (tygodniowy czas pracy łącznie z godzinami nadliczbowymi nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym), mogą być stosowane jedynie posiłkowo.

Możliwe zatem i konieczne, celem ustalenia desygnatów pojęcia „miesiąc” o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jest odwołanie się do nieorganizowanych źródeł prawa, do których należy m.in. zwyczaj (in. usus, dobre praktyki), dotyczących szkolnictwa wyższego. Oparty na bardzo długiej tradycji usus polega zaś w tym wypadku na przyjęciu, jako podstawowej jednostki rozliczenia czasu zajęć (praktyki zawodowe są zajęciami), tzw. godziny lekcyjnej, której wymiar określa się na 45 minut. Ponieważ w ramach tego samego usus, jako ekwiwalent miesiąca praktyk zawodowych przyjmowane są 4 tygodnie, posiłkowo odwołując się do w/w norm Kodeksu pracy, które jako ekwiwalent tygodnia pracy wskazują 40 godzin pracy (godzin „zegarowych” = 60 minut) można przyjąć, iż ekwiwalentem 960 godz. lekcyjnych (6 miesięcy x 4 tygodnie x 40 godzin x 45 minut = 43.200 minut) jest 720 godz. zegarowych, co odpowiada 30 godzinom zegarowym przypadającym na jeden tydzień realizacji praktyk zawodowych. W przypadku studiów drugiego stopnia, analogiczne obliczenia dają wynik niższy o połowę. Prezydium PKA zważyło w związku z powyższym, iż choć Uczelnia sformułowała propozycję działań naprawczych idącą – ogólnie biorąc – w dobrym kierunku, t.j. zwiększenia liczby godzin praktyk zawodowych do 540, to liczba ta pozostaje nadal znacząco poniżej tej, którą można uznać za minimalną.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

9. Wnioskodawca nie wykazał we wniosku, że dysponuje infrastrukturą niezbędną do rozpoczęcia kształcenia. W szczególności nie wskazał, że infrastruktura jest dostosowana do

potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także że sale dydaktyczne są prawidłowo wyposażone, nie podano informacji o posiadaniu specjalistycznych pracowni do kształtowania umiejętności psychologicznych, np. sal obserwacyjnych czy psychoterapeutycznych, ani o dostępie dla studentów do Wi-Fi na terenie Uczelni.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podniosła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż opis infrastruktury został „doszczegółowiony”. W Załączniku nr 8 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła szczegółowy opis infrastruktury.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przedstawiła dodatkowe informacje o infrastrukturze dedykowanej dla wnioskowanego kierunku. Uczelnia wykazała, że w zakresie pracowni specjalistycznych, posiada pracownię metod badań psychologicznych, pracownię konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pracownię HR. Oprócz tego uczelnia prowadzi zajęcia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w której prowadzona jest psychoterapia indywidualna i grupowa, zatem wyposażenie tej jednostki zapewnia przynajmniej w części potrzeby w zakresie kształtowania umiejętności psychologicznych. Nie zostało jednak szczegółowo opisane wyposażenie sal, np. czy dysponują lustrem weneckim. Uczelnia wskazała tylko ogólnie, że budynek Wydziału przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Nie wskazano jednak, jakie udogodnienia posiada w kontekście poszczególnych rodzajów niepełnosprawności.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie zarzutów nr 3, 4, 5, 6, 7 i 8 Prezydium PKA stwierdza, że nie zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 487/2020 z dnia 17 lipca 2020 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Tarnowskiej Szkoły Wyższej w Tarnowie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
30.09.2020

Krzysztof Diks